

Gurparanzah Destanına Birleşen Yeni Bir Tablet Parçası

Rukiye Akdoğan

Ankara

Bu bildirinın konusunu, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne, 24.4.1952 tarihinde, Boğazköy'den satın alma yolu ile kazandırılan bir tablet parçasının, Gurparanzah destanının A nüshasına (KUB 36.67 Ay. III) birleşmesi sonucunda ortaya çıkan yenilikler ve destana genel bir bakış oluşturmaktadır*.

Doğüstü ve fizikötesi güçler yanı sıra, doğa güçleriyle savaşa girmiş, onları yenmiş ya da yenememiş ilk yiğitlerin kimlik ve kişiliklerini belirtmesiyle mitoslar, eposlara, yani destanlara malzeme olur, destanları oluştururlar. İlk çağların insanların da doğa güçlerinin fizik ve etik etkilerini yansıtan mitoslar, dinlerin de başlangıçlıdır¹. N. Oettinger², mit ile ritüel arasındaki ilişkiye değinerek, her ikisinin de birleşik bir görünüm arz ettiklerini ve hangisinin daha eski olduğuna karar verilemeyeceğini belirtmiştir. V. Haas'ın³, mitoslarla ilgili görüşü şöyledir: "Die Mythen sind zumeist integrierter Bestandteil der Festrütuale."

Destan, efsane, masal vb. yazılı ve sözlü kaynaklar, çeşitli devirlerin soyut kültürlerini günümüze yansıtan çok değerli belgelerdir⁴. Destanlar hiçbir zaman tarih değildir ama, tarih çalışmalarında yararlanılacak kaynaklardır⁵.

B. Necatigil⁶, her ulusun kültür hazinesi ile ilgili olarak şu açıklamalara değinmektedir: "Tarihleri ne kadar eskiyse, epos ve mitosları da o ölçüde eskidir ulusların. Kültür ve din temas ve kaynaşmalarıyla her ulus komşularından yeni yeni efsaneler alarak, onları özümleyerek bu kültür hazinesini zenginleştirir. Geniş bir coğrafya üzerine yayılmış bir ulusta, mitolojya pek bol çeşitlemelerle karşımıza çıkar."

Hititler de kültür hazinelerini genellikle Hattiler, Hurriler ve Akadlardan alarak zenginleştirmişlerdir. Gurparanzah destanının da Hititlere, Hurrice aracılığı ile geldiği kabul edilmektedir. Batıya doğru yayılan Hurriler, Hurri mitolojisini, ritüellerini ve büyü

¹ Bildirimin hazırlanması sırasında her türlü desteğinden dolayı Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürü H. Denizli'ye; bilimsel yardımlarını gördüğüm Dr. O. Soysal'a ve Prof. Dr. G. Wilhelm'e; maddi katkısından dolayı Türkiye Bilimler Akademisi'ne teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca tabletlerin fotoğraflarını çeken H. Şen'e ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ndeki tablet fotoğrafının temini için A. Dönmez'e teşekkür ediyorum.

² B. Necatigil, *100 Soruda Mitolojya* (Sunuş: H. Yavuz). 2002, s. 13.

³ N. Oettinger, "Entstehung von Mythos aus Ritual. Das Beispiel des hethitischen Textes CTH 390A", *Offizielle Religion, lokale Kulte und individuelle Religiosität*. M. Hutter, S. Hutter-Braunsar, edd. Münster 2004, s. 347.

⁴ V. Haas, in *Die hethitische Religion, Die Hethiter und Ihr Reich. Das Volk der 1000 Götter*. Stuttgart 2002, s. 105.

⁵ Krş. A. Inan, *Epose ve Hurafe Motiflerinin Tarih Bakımından Önemi, Makaleler ve İncelemeler, TTKY VII. Seri*, Sa. 51, Ankara 1968, s. 191; ayrıca bkz. S.T. Hollis, "Tales of Magic and Wonder from Ancient Egypt", *Civilizations of the Ancient Near East*. Vol. IV 1995 New York, s. 2256'da "Oral Tradition" başlığı altına.

⁶ Y. Aksoy, "Türk Halk Şiirinde Destan'ın Dünü Bugünü", II. Uluslar arası Türk Halk Edebiyatı Semineri 7-9 Mayıs 1985. Eskişehir 1987, s. 15.

⁷ B. Necatigil, *100 Soruda Mitolojya* (Sunuş: H. Yavuz). 2002, s. 15.

geleneklerini Suriye ve Anadolu'ya getirmişlerdir⁷. Söz konusu destanın, Hititlere gelişi ile ilgili görüşler şöyledir:

1) H.G. Güterbock, Gurparanzah destanının, Babil'den alınan edebî metin ile geldiğini belirtmiş⁸ ve Kumarbi Efsanesi⁹ adlı yapıtında, "Hurri Menşeli Diğer Etice Destan Metinlerinin Hulâsaları" başlığı altında, Gurparanzah destanını da sunmuştur.

2) H. Otten'e göre¹⁰, Gurparanzah destanı, bir Babil konusunun, Hurrice aracılığı ile Boğazköy'e gelmiş halidir.

3) A. Ünal, TUAT III/4 (1994) s. 852'de, bu hikâyenin, hayalî Ailanuwa kralı Gurparanzah'ın, macera ve kahramanlıklarını anlattığını ve gerek içerik gerekse genel görünüme göre, Akadca ya da Hurrice'den bir alıntı olduğunu belirtmektedir.

4) F. Pecchioli Daddi¹¹ ise şu açıklamaları yapmaktadır: "H.G. Güterbock'un bir kısmını yayınladığı bu parçalar, Hitit arşivinde bulunan edebî ve mitolojik karakterdeki metinleri işleyen çeşitli bilim adamlarınca çok defa ele alınmıştır. Bununla birlikte herkes, bu metnin, metindeki pek çok kişinin Hurrice isimler taşımalarından dolayı, Hurri kültür geleneği ile bağlantılı olduğunu kabul etmektedir. Dicle nehrinin Hurrice ismi olan Aranzah ile belirli bir sadak (ok kılıfı) tipini ifade etmek için kullanılan bir terim olması muhtemel *gurp-/gurbe* kelimesinden türeyen Gurparanzah isminin, M. Salvini'ye¹² göre "turcasso del Tigri" gibi bir şeyi ifade etmek için kullanılan programlı bir isim olması ise olası gözükmektedir. Hanımının ismi olan ve içinde Hurrice *tad-* "sevmek" sözcüğü bulunan Tatizuli ismi, V. Haas ve H.J. Thiel¹³ tarafından "geliebt ist das Antlitz" olarak tercüme edilmiştir. İmpakru'nun vasal krallarından (?) ve Gurparanzah'ın arkadaşlarından Eniadali ve Eşiadali isimleri, *adal* "güç, kuvvet"ten türetilmiş olup, en eski Hurri isimlerinde sıkça karşılaşılan *ene* "tanrı", *eše* "ülke" sözcüklerinin de eklenmesi ile oluşturulmuş isimlerdir.

Akad kralı İmpakru'nun ismini şu an için analiz etmek mümkün olmasa da bu isim, Hurrice değil gibi görünüyor."

Gurparanzah destanının yeni CTH sıralaması:

CTH 362 no'da yer alan "Gurparanzah Destanı"na ait metinlerin, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki tabletlerle karşılaştırılmasından ve incelenmesinden sonraki yeni sıralaması şöyle olmaktadır¹⁴:

- A. AnAr 12164+KUB 36.67 (Bo 2865)+KBo 22.98 (Bo 69/683)(+)
KBo 26.104 (1622/u)
- B. KUB 17.9 (Bo 631)
- C. KUB 36.64 (Bo 3114)
- D. KBo 22.70 (Bo 69/233)

⁷ V. Haas, *Hethitische Berggötter und hurritische Steindämonen*. Kultur Geschichte der antiken Welt, Band 10. Mainz 1982, s. 130.

⁸ H.G. Güterbock, *ZA NF* 10 (1938), s. 90.

⁹ H.G. Güterbock, "Kumarbi Efsanesi" (Çeviren S. Alp), *TTKY VII*, No. 11 (1945), s. 68.

¹⁰ H. Otten, *RIA III*. Berlin - Leipzig 1971, s. 704.

¹¹ F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša: The history of Gurparanzah and the river that gave him its name", *Fs. P. Fronzaroli. Semitic and Assyriological Studies*. Wiesbaden 2003, s. 477.

¹² M. Salvini, *SEL* 8 (1991), s. 176-177.

¹³ V. Haas ve H.J. Thiel, *AOAT* 31. 1978, s. 35.

¹⁴ Krş. S. Koşak, *Konkordanz der hethitischen Keilschrifttafeln 0.6'da* (www.hethiter.net), CTH 362.

S. Koşak, Konkordanz der hethitischen Keilschrifttafeln 0.6'da (www.hethiter.net), CTH 362 altında, KBo 22.96 (Bo 69/103) da sunulmuştur.

Bu tabletlerden, sadece B nüshası İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ndedir, diğer tabletler ise Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde yer almaktadır.

KUB 36.67 (Bo 2865), kiremit renkli olup, tabletin sağ orta kısmına aittir. Tablet üzerinde, kazıda bulunduğu zeminden alındığı sanılan, yer yer krem renkli kısımlara rastlanmaktadır. Tabletın üst kısmı yanmıştır ve bundan dolayı buraya denk gelen yazılar da yanmıştır. Tabletın kısmen korunan sağ kenarında, her iki yüzden taşan işaretler görülmektedir. Ölçüleri: u.: 18,3 cm. g.: 13,8 cm., k.: 4,5 cm.

A nüshasına birleşen parça AnAr 12164 ile Ay. III. sütunun, 10' ve 16.' satırlarının kırık olan baş kısımları tamamlanmıştır (10' ve 11'. satırların orta kısmı, tablet parçasının bu kısmının kırık olması yüzünden tamamlanamamıştır); 9' ve 17.' satırlarda ise, korunan bazı işaret kalıntıları yer almaktadır.

A nüshası, Ay. III'e ait;

a) Transkripsiyon:

AnAr 12164+KUB 36.67 (Bo 2865)+KBo 22.98 (Bo 69/683)(+)KBo 26.104 (1622/u)
(CTH 362, Nüsha A)

Ay. III

x+1 [] x-x

2' []

3' []^mIm-pa-]a-ak-ru

4' []-r]u IQ-BI

5' [LUGAL KUR^{URU}A-i-la¹⁵-]nu-wa

6' []^{LÚ}ga-i-na-an-ni

7' []

8' []-z]i-za an-da

9' [] x-[]-]e-eš

10' te-li-ya x[-] ^mIm-pa-a-]¹⁶ra^k-ru-uš-kán

11' pa-ra-a ú-it []ti-ya-at

12' nu ^mIm-pa-a-ak-ru-^ruš^r A-^rNA^r [ŠU-Š]I LUGAL^{MEŠ}

13' 70 šar-ga-u-e-eš ki-iš-ša-an IQ-BI

14' a-ut-ti-ni-ya nu-w[a-a]n-na-<aš>¹⁷-za LUGAL KUR^{URU}A-i-la-nu-wa

15' ^rha^r-ak-ħa-ri da-a[-aš] nu-wa-an-na-aš MUNUS-an LÚ-an-ni ^rmi^r [-]

¹⁵ Olası tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 482; Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde tablet üzerinde yaptığımız karşılaştırmada, olası "[... LUGAL KUR^{URU}A-i-la-]nu-wa'nın, satırın orta kısmından başlayacağını ve bundan önce satırda, başka kelimelerin bulunması gerektiğini tespit ettik.

¹⁶ İmpakru'nun, KUB 36.67 nolu metnin III. sütununda sesli harfin daima uzun yazılmasına dayanarak, burada da uzun yazımı kullanılarak tamamlanmıştır.

¹⁷ Tml. O. Soysal'ın önerisi üzerine yapılmıştır.

- 16' [ŠU-]ŠI LUGAL^{MEŠ} 7[0 šar-ga-u-]e-eš^mE-ni-a-da-liš x[]
 17' []x-x-x[^mE-ši-a-da-li pa-r[a-a]
 18' [me]-mi-ir^mE-ši-a-d[a-liš]
 19' [A-NA^mIm-pa-a-ak-r]u¹⁸ EN-YA ki-i IQ[-BI]
 20' [-]x iš-ta-ma-aš-ti []
 21' [-]x-ir²¹ MUNUS-za^mGur-pa-ra-an-za¹⁷[-ha-aš-ša]
 22' [a¹-da-an-na-za a-ku-wa-an-na 70 r^LU¹ [GURUŠ¹⁹ hal-zi-ir²⁰
 23' nu-za a-pé-^re¹ i-wa-ar []
 24' Ú-UL^rIQ¹-[BI]
 25' nu a-pé-e[l]

b) Tercüme:

- 5' [Aila]nuwa [ülkesi kralı]²¹
 6' []akrabalığa²²
 7' []
 8' [-].. ...
 9' [] ..[-]...
 10' t. ...[- Impa]kru
 11' ilerledi. [] girdi
 12' ve İmpakru, [alt]mış kral,
 13' yetmiş kahramana şöyle dedi:
 14' "Bakın! Ailanuwa ülkesi kralı
 15' h.'da bizi kendisine al[dı]²³. Bizim için de (bir) kadını erkeklığe ..[.]"
 16' [Alt]mış kral, yet[mış kahram]an, Eniadali ...[]
 17' []... []Ešiadali ileri[ye]
 18' [söy]lediler. Ešiad[ali],
 19' efendim [Impakr]u'[ya] şunu de[di]:
 20' "[]... duyarsın." []
 21' []... Kadın ve Gurparanza[ha],

¹⁸ Tml. tarafımızdan yapılmıştır ve tablet üzerinde yapılan karşılaştırmada, tamamlanan kelimelerin kırık yere sığıdığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, E. Laroche, *Les Noms des Hittites*. Paris 1966, s. 79'da, *İmpakru*'nun geçtiği metin yerleri arasında bu satırı da vermiştir.

¹⁹ Tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 479.

²⁰ Tml., O. Soysal'ın önerisi üzerine yapılmıştır; güneş tanrısının bin tanrıyı yemeğe davet ettiği Telipinu Efsanesinde, KUB 17.10 I 19-20. satırlarda da *halzāi-* fiili kullanılmıştır: 19 ... nu-za I LI-IM DINGIR^{MEŠ} hal-za-i-iš ... "Bin Tanrıyı davet etti"; bkz. E. Laroche, *RHA* 23, Fas. 77 (1965), s. 90 ve J. Friedrich - A. Kammenhuber, *HW²*, Lief. 12. 1994, s. 95, 108.

²¹ Olası tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 482.

²² Daha geniş bilgi için bkz. yorum kısmına.

²³ 14 ve 15. satırların tercüme denemesi O. Soysal'a aittir. İlk defa burada belgelenen "r¹ha¹-ak-ha-ri" kelimesinin gövdesini bilmiyoruz. O. Soysal'ın 15. satır için açıklaması: "Bu tercüme, *hakhar(a)-kelimesinin D.-L. olması durumunda yapılan tercümedir."

22' yetmiş [kahramanı ²⁴] yemeğe, içmeye [davet ettiler ²⁵]	
23' ve onun gibi []
24' söyleme[di.]
25' ve onu[n]

c) Yorum:

Ay. III 6'. satırda, ^{LÜ}kaena- (^{LÜ}gaena-): “hısım, akraba, kayın²⁶” anlamındadır. J. Puhvel'in, HED Vol. 4, s. 13'te, ^{LÜ}kainatar- “in-lawship” N. halinin, “] ^{LÜ}ga-i-na-an-ni” Sg. D.-L. şekli olduğu ve “^{LÜ}andaiyandanni (for son-in-lawship) (HED 1-2:79)” ile de karşılaştırınız notu bulunmaktadır. J. Tischler, HEG Lief. 3 (1980) s. 459'da, akrabalık ilişkisinin tam olarak belli olmadığını, ancak belki “damat” olabileceğini de vurgulamaktadır. H.G. Güterbock, ZA 44 NF 10 (1938), s. 90'da, “ga-i-na-an-ni” kelimesini “zur Verschwägerung” şeklinde tercüme etmiştir. Bu arada, KUB 36.67 II 16'. satırda, Akadca “^{LÜ}ĤA-TA-NI-ŠU” “onun damadı” olarak Gurparanzah'tan bahsedilmektedir.

Ay. III 10'. satırda *te-li-ya*, daha önce belgelenmeyen bu kelimeye oldukça kırık bir bölümde rastlanması, anlamının ne olması gerektiği sorusunu şimdilik ne yazık ki cevapsız bırakmaktadır.

Ay. III 13' *šar-ga-u-e-eš*, *šarku-* “kahraman, seçkin, yüce, kuvvetli”²⁷ anlamlarına gelen kelime, burada “kahraman” olarak kullanılmış olup Pl.N.c. haldedir. Akadcası *ašarēdu*'dur²⁸.

Şimdiye kadar eski Hititçe orijinal metinlerinde belgelenmeyen *šarku-*, bazı kopyalarda karşımıza çıkmaktadır: [DINGIR^{MEŠ}-naš = a] ^{rD1}IM-aš *šar-ku-uš* “[Fakat] Fırtına Tanrısı, [Tanrıların] en güçlüsüdür” KBo 3.21 III 8 (OH/NS)²⁹.

J. Tischler, HEG Lief. 12 (2004) s. 906'da, KUB 36.67 II 14'. satır için şunları yazmıştır: “[Š]UŠI LUGAL^{MEŠ} 70 *šar-ga-u-e-eš andan pāir* “Altmış kral (ve) yetmiş kahraman girdiler (Akad şehrine)”. Yine aynı metnin II 23'. satırında ŠUŠI LUGAL^{MEŠ} 70 ^{LÜ}KAL *šiyauwanzi tarahta* “O, altmış kral (ve) yetmiş kahramanı atışta yendi”. Böylece aynı metinde kullanılan, *šarkuš* = ^{LÜ}KAL'in “Starker” aynı olduğu sonucu ortaya çıkıyor.”

KUB 36.67(+) KBo 26.104³⁰ Öy. I 4'. satır, ^{LÜ}GURUŠ'un tekil halde bu metinde belgelendiği yegâne yerdir. Oysa KUB 36.67 Öy. II 23'. satırda “70 ^{LÜ}GURUŠ” ve KUB 36.67 + AnAr 12164 Ay. III 22'. satırda “70 ^{rLÜ1} [GURUŠ]” çoğul halde kullanılmıştır. Yine KUB 36.67 + AnAr 12164 Ay. III 13'. satırda “70 *šar-ga-u-e-eš*” ve 16'. satırda “7[0 *šar-ga-u-]e-eš*” şeklinde çoğul halde kullanıldığı görülmektedir.

Ay. III 14'. satırdaki fiil *au(š)-* “görmek, bakmak” anlamındadır. Hititçede aktif fiiller şimdiki zaman Prs. Pl. 2. eki olarak “-teni” son ekini alırlar ve buna göre de *au(š)-* fiilinin Prs. Pl. 2. hali “*autteni*” şeklini alır. Fakat Ay. III 14'. satırda “*a-ut-ti-ni-wa*” ilk defa

²⁴ Tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, “From Akkad to Ĥattuša”, s. 479.

²⁵ Tercüme, O. Soysal'ın önerisidir.

²⁶ Bkz. J. Friedrich, HW. 1952, s. 94; J. Tischler, HEG Lief. 3. 1980, s. 459 vd.; J. Puhvel, HED Vol. 4. 1997, s. 12 vd.; R. Akdoğan, Yeni Fragmanların Işığı Altında Hukkana (Huqqana) Antlaşması, (2005), s. 141 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

²⁷ Krş. J. Friedrich, HW (1952), s. 186; J. Tischler, HEG Lief. 13. 2004, s. 905 vd.

²⁸ Bkz. J. Black-A. George-N. Postgate, *A Concise Dictionary of Akkadian*. 2000, s. 27.

²⁹ Krş. J. Tischler, HEG Lief. 12. 2004, s. 905.

³⁰ Söz konusu kelimelerin bulunduğu tablet parçalarının altı çizilmiştir.

belgelenmektedir; Yeni Hititçede, “-teni”nin, “-tini” şeklinde yazılışına dair örnekler elimizde vardır. “-wa” ise hitap edatıdır. Prs. Pl. 2. eki olan -tini şimdide kadar üç metin yerinde belgelenmiştir:

1) KBo 12.18 IV 9' : *mu-ki-iš-kat-ti-ni: mugai-* “to invoke, evoke, entreat; (yalvarmak, dua etmek, yakarmak) fiilinin, Iter. Prs. Pl. 2. (OH / NS) halidir³¹. Eski Hititçe bir duanın yeni Hititçe kopyası olan bu metnin zamanı, S. Koşak, Konkordanz der hethitischen Keilschrifttafeln 0.6'da (www.hethiter.net), jh. (yeni Hititçe) olarak verilmiştir.

2) KUB 6.46 I 29: *nu ki-i A-WA-TE^{ME.EŠ} DINGIR^{ME.EŠ} EN^{ME.EŠ} ta-at-ti-ni uš¹-ta-ma-aš-ti-<!>ya-at* (her iki fiilin A nüshasındaki yazımı için bkz. madde 3'e). “These words, divine lords, accept and listen to them!” (Bu sözleri, Yüce Tanrılar, kabul edin ve dinleyin!)³² *ta-at-ti-ni* : *dā-* “almak” ve *ištamaš(š)-* “duymak, dinlemek” (her ne kadar *ištamaš(š)-* hatalı olsa da³³) fiilleri Prs. Pl. 2. halidir. Muwatalli'nin duasının B nüshasına ait olan bu metnin zamanı, S. Koşak, Konkordanz der hethitischen Keilschrifttafeln 0.6'da (www.hethiter.net), jh. (yeni Hititçe) olarak verilmiştir.

3) KUB 6.45 I 28: *DÜ-mi nu ki-i A-WA-TE^{MEŠ} DINGIR^{MEŠ} EN^{MEŠ} da-at-ti-in ištama-aš-ti-ni-ya-at³⁴ ištama-aš-ti-ni-ya-at* : *ištamaš-* “duymak” fiilinin Prs. Pl. 2. halidir.

I. Singer³⁵, *da-at-ti-in* : *dā-* fiili Imp. Pl. 2 iken, aslında *ištamaš-* fiilinin de I 27 ve metnin diğer yerlerinde olduğu gibi Imp. halinin (*dattin ištamaštin=ya=at*) kullanılmasının beklendiğini belirtmektedir. Muwatalli'nin duasının A nüshasına ait olan bu metnin zamanı, S. Koşak, Konkordanz der hethitischen Keilschrifttafeln 0.6'da (www.hethiter.net), jh. (yeni Hititçe) olarak verilmiştir.

Ay. III 14'. satırdaki *nu-w[a-a]n-na-<aš>-za*, -wa ile -an arasının kırık olmasından dolayı tam olarak, “*nu-w[a-a]n-na-<aš>-za*” şeklinde bitişik mi yazılmalı yoksa “*nu-w[a a]n-na-<aš>-za*” şeklinde ayrı mı yazılmalı sorusunun cevabını şöyle bulduk: Ay. III 15'. satırdaki “*nu-wa-an-na-aš*” içinde yer alan “-wa-an-” işaretlerinin kapladığı alanı ölçtük ve Ay. III 14'. satırdaki “-w[a-a]n-” için kalan alanın da ancak Ay. III 15'. satırdaki alan kadar olduğunu saptadık. Sonuçta, “*nu-w[a-a]n-na-<aš>-za*” şeklinde bitişik yazılması gerekmektedir. Kelimeyi şöyle analiz edebiliriz: *nu* = ve; -wa hitap edatı; -naš “bizi/bize” (enklitik şahıs zamiri), -<aš>- hecesinin tamamlanması ile ilgili olarak bkz. d. not 17; -za ise reflexif zamirdir.

Ay. III 15'. vd. için, F. Pecchioli Daddi³⁶ şu açıklamaları yapmaktadır: “15' için olası tercüme:]now they assigned us (a form of the verb *gulš-*) a woman in place of / instead of a man (] şimdi onlar bize bir erkek yerine bir kadını tayin ettiler” (*gulš-* fiilinin bir formu)). Bana göre burada geçen kelimeler, varis olarak bir oğlu olmayan ve kendisine bir damat arayan İmpakru'ya aittir (krş. III 19': “Efendim [İmpakru] bunu söyledi); kelime kelime

³¹ Krş. H.G. Güterbock - H.A.Hoffner, *The Hittite Dictionary*, Vol. 3, Fas. 3. 1986, s. 319 vd.

³² Terc. için bkz. I. Singer, *Hittite Prayers*. Atlanta 2002, s. 87; ayrıca krş. A. Goetze, ANET. 1950, s. 398.

³³ Bkz. I. Singer, *Muwatalli's Prayer to the Assembly of Gods Through the Storm-God of Lightning (CTH 381)*. Chicago 1996, s. 53.

³⁴ Tercüme için bkz. I. Singer, *Hittite Prayers*, s. 87.

³⁵ I. Singer, *Muwatalli's*, s. 53.

³⁶ F. Pecchioli Daddi, “From Akkad to Hattuša”, s. 483; ayrıca *gulš-* için bkz. O. Carruba, StBoT 2. Wiesbaden 1966, s. 34 vd.

geçen haberler, muhtemelen sonradan Gurparanzah'ı bilgilendiren Ešiadali'ye anlatılmakta idi.”

15. satırdaki cümleyi İmpakru, 60 kral, 70 kahramana hitaben söylemektedir: “Bizim için de (bir) kadını erkeklığe ..[. . .]”. İmpakru, bundan önceki cümlede de Ailanuwa ülkesi kralının daha önceki yaptıklarını anlatıyor; bu nedenle 15. satırdaki cümle, yine Ailanuwa ülkesi kralının yaptığı bir eylem olması gerektiğinden, fiil de Sg. Prt. 3. olmalıdır. Bu cümlelerin fiiline denk gelen son kısmında tabletin yanmasından kaynaklanan çok kötü bir tahribat vardır; fakat işaret *mi-*'ye benzemektedir.

mi- ile başlayan kelimeleri –tabii bu kelimenin ilk defa burada belgelenen yeni bir kelime olma olasılığını da göz ardı etmememiz gerekir- cümlelerin devamına deneme amaçlı yerleştirdiğimizde, hangi kelimenin buraya uygun düşeceğine karar vermemizi güçleştiren daha önceki cümlede yer alan, ilk defa burada belgelenen ve anlamı bilinmeyen *ha-ak-ha-ri* ifadesini de görmekteyiz. Şu an itibarıyla kesin bir şey söylemek oldukça zor görünüyor.

A Nüshasına birleşen tablet parçaları:

a) KBo 22.98'in, Gurparanzah destanının A nüshasının Öy. I. sütununa ait bir parça olduğu tespit edildi. Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde yapılan her iki tabletin karşılaştırmasına göre, KBo 22.98 nolu parçanın sağ kenarında kopyada da belirtilen, sütun çizgisinin bir kısmının korunmuş olduğu belirlendi. Bu sütun çizgisi, KUB 36.67 Öy. I'de yer alan sütun çizgisini tamamlamaktadır. Aynı zamanda, KBo 22.98 8'. satırdan sonra yer alan paragraf çizgisi de KUB 36.67 Öy. I. sütundaki paragraf çizgisini tamamlamaktadır. Tabletler üzerinde yaptığımız incelemede her iki parçanın birleştiğine dair başka küçük bir ipucu olarak, KUB 36.67 I. sütunda, paragraf çizgisinin altında bulunan, kâtibin yaptığı silme izinin devamını, KBo 22.98'de dikkatli bakınca görmemiz oldu (bkz. her iki tablet parçasının çizimine). KBo 22.98 ile KUB 36.67'nin yazısı aynıdır ve kiremit renkleri de aynı tondadır. Bu durumda KUB 36.67'nin I. sütununa direkt olarak birleşen KBo 22.98 nolu parçanın, şu şekilde transkripsiyonu yapılabilir:

Öy. I	
x+1]x[
2'	a-]da-an-na a-ša-a[n-zi]
3'	<hr/>
4'	^m G]ur-pa-ra-an-za-ḫu-uš
5'	LUGAL [?] MEŠ ³⁷ an-da a-še-ša-nu-ut
6'	-w]a-an a-še-ša-nu-ut
7']x ^{GIŠ} PAN ^{HI.A} ú-e-ki-i[r]
8'	-]U ^{HI.A} AN.ZA.GÀR ^{HI.A}
9'	^m Gu]r-pa-ra-an-za-ḫu
10'	<hr/>
11']x
]
]

³⁷ Kesin olmayan tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, “From Akkad to Hattuša: The history of Gurparanzah and the river that gave him its name”, *Semitic and Assyriological Studies* (2003), s. 483.

12'	-]wa-an-zi
13']
14'	-]x-za-aš

4' ve 5'. satırlardaki *a-še-ša-nu-ut*, *ašešanu-* fiilinin anlamı için sözlüklerde şunlar yer almaktadır: J. Friedrich, HW (1952) s. 35'de, "bewohnbar machen, besiedeln" (oturulabilir yapmak, yerleştirmek); J. Friedrich-A. Kammenhuber, HW² (1984) s. 395'de, "jem.en, etw.) (hin)setzen (bkyi., bşi.) bir yere koymak, oturtmak); (jem.en) ansiedeln" (bkyi.) yerleştirmek); (Land, Stadt) besiedeln (ülke, şehir) yerleştirmek)". KBo 22.98 5'. satırın, J. Friedrich - A. Kammenhuber, HW² (1984) s. 395'de, "[x-w]a-an a-še-ša-nu-ut" olarak transkripsiyonunu yaparken, F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 483'de, "a-]wa-an a-še-ša-nu-ut" şeklinde transkripsiyonunu yapmıştır. Burada "a-še-ša-nu-ut", Prt. Sg. 3.'tür. Bu parça için F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 483'de, "farklı ve muhtemelen daha uzun bir versiyona ait olan bu parça av partisine katılanların iştirak ettiği ziyafeti ayrıntıları ile anlatmaktadır" demektedir."

6' ve 7'. satırdaki ^{GIŠ}PAN^{HI.A} (oklar) ve "AN.ZA.GÀR^{HI.A}" (atış nişanları), A nüshasının I. sütununda çoğul halde bulunurken, II. sütunun 18'. satırında, "^{GIŠ}PAN^{HI.A}" (oklar) çoğul halde, "AN.ZA.GÀR" (atış nişanı) ise tekil halde bulunmaktadır.

b) F. Pecchioli Daddi³⁸, kopyalarına göre KUB 36.64'ün (Bo 3114), KBo 26.104'e (1622/u) ait olabileceğini; ancak yine de orijinal tabletlerle kontrol edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Her iki tablet parçasını, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde gözden geçirdik ve şu sonuçlara ulaştık: Bo 3114, açık kahve renkli olup, 1622/u'ya göre yazısı daha iridir. 1622/u ise, kiremit renklidir. Ayrıca "-da" işaretinin yazılış şekilleri her iki tablette farklıdır. Dolayısıyla Bo 3114 ile 1622/u aynı tablete ait parçalar değildir. KBo 26.104 (1622/u), gerek yazısı ve kiremit rengi hamuru, gerekse yazılı kısmın yüzeyinde yer alan krem renginden dolayı, KUB 36.67 Öy. I. sütununa ait olabilecek bir parçadır. Tablet parçasının, kazıda bulunduğu zeminden aldığı sanılan bu krem rengine, KUB 36.67'de (Bo 2865) yayımlanan tabletin çeşitli yerlerinde yer yer rastlanmaktadır. KBo 26.104'ün (1622/u) kopyasında, sağ kenarda yer alan dikey çizgi, tabletin çiftli sütun çizgisine ait olan ilk sütun çizgisidir³⁹.

KUB 36.67 I. sütununa indirekt olarak birleşen, KBo 26.104'ün (1622/u) transkripsiyonu şöyledir:

Öy. I	
x+1	^m Im-pa-a]k-ru-u[š ⁴⁰]
2'	-]x-da-an-wa-x[]
3'	LUGAL KUR ^{URU} A-i-la-]nu-wa ⁴¹
4'	^m Gur-pa-ra-a]n-za-ḫu-uš ⁴² nu-wa ^{LÚ} GURUŠ

³⁸ F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 489.

³⁹ F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 483'de, söz konusu sütun çizgisini, tabletin kenar kalıntısına ait bir iz olarak değerlendirerek, parçayı, tabletin sağ kenarına ait bir parça olarak belirtmiştir.

⁴⁰ Tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 483. ^mIm-pa-a]k-ru-u[š yazılış ile ilgili olarak bkz. İmpakru şahıs adı listesinden sonra yer alan açıklama kısmına.

⁴¹ Olası tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 483.

5'	-a]n-zi
6'	^m Gur-pa-r]a-an-za- <i>ḫu-ī</i> ⁴²
7']x x x x x x x x

KUB 36.67 I. sütununa indirekt olarak birleşen, KBo 26.104 4'. satırında sadece tekil halde bulunan ^{LÜ}GURUŠ, Gurparanzah destanının her iki nüshasında da, KUB 36.67 II 14' (70 *šar-ga-u-e-eš*), 23' (70 ^{LÜ}GURUŠ); III 13', 16' (70 *šar-ga-u-e-eš*), 22' (70 ^{LÜ}[GURUŠ]) ve KUB 17.9 I 18 (*šar-ga-u-e-eš-ši*) çoğul halde belgelenmiştir.

KUB 36.67 I. sütuna indirekt olarak birleşen KBo 26.104'ün, direkt birleşen KBo 22.98'in üst kısımlarında bir yerde olabileceğine dair şöyle olası bir kanıt ileri sürebiliriz: KBo 26.104'ün sağ kenarında çok az korunabilmiş olan sütun çizgisi, KBo 22.98'e göre biraz daha incedir. Zira, kâtibin sütun çizgisini, inceden başlayıp aşağıya doğru kalınlaştırarak çizmesi biraz daha mantıklı görünmektedir.

Gurparanzah destanı ile ilgili diğer tablet parçaları:

KBo 22.96 (Bo 69/103): S. Košak, Konkordanz der hethitischen Keilschrifttafeln 0.6'da (www.hethiter.net), CTH 362 altında, KBo 22.96 (Bo 69/103) da sunulmuştur. KBo 22.96'nın transkripsiyonu şöyledir:

x+1		-]x
2'	-]x x-x-x[]
3']U-UL <i>ša-li-ga</i>	
4'	-]x-ma [?] <i>ša-aš-ti ne-ya-at</i>	
5']x- <i>aḫ-nu-ut</i>	
6'	^m Gur-pa-ra-an-z]i- <i>ḫu-un</i> ⁴³ QA-TAM-MA A-NA	

Bo 69/103 (KBo 22.96) ve Bo 69/233 (KBo 22.70) gri renkli tablet parçaları olup, ikisinin de gri tonu aynıdır; yazı stilleri de birbirine benzemektedir. Fakat orijinal her iki tablet parçası üzerinde yapılan karşılaştırmada, -at ve -ša işaretlerinin farklı yazılmasından dolayı, aynı tablete ait parçalar olmadığı ortaya çıkmıştır. KBo 22.70 ile ilgili olarak F. Pecchioli Daddi⁴⁴, bu parçanın, söz konusu kompozisyona ait olmasının kesin olmadığını; fakat Ay. 4'deki "o, yatağına uzandı" ve Ay. 7'de "ben uzanacağım" gibi cinsel eylemlere dair imalardan dolayı değerlendirilmeye alınabileceğini belirtmektedir.

G. Beckman, RIA VIII, 8 (1997), s. 572'de, "Hittite Tales" adlı bölümün, "Gurparanzah" maddesinde, "Add to CTH: KBo 22, 96, 98, 104" notunu düşmüştür. Fakat KBo 22.104 numaralı fragmanı, S. Košak, Konkordanz der hethitischen Keilschrifttafeln

⁴² E. Laroche, "Les Noms des Hittites: Supplément", (1981), s. 23'de, sadece "KBo 26.104 (fragm.)" şeklinde satır numarası verilmeden yazılmıştır.

⁴³ Tml. için bkz. H.A. Hoffner, *BiOr* 33 (1976), s. 336.

⁴⁴ F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 489.

0.6'da (www.hethiter.net), CTH 461.Y olarak belirtmiştir. P. Cornil⁴⁵, ise 461 no'da "Fragments de rituels médicaux" başlığı altında KBo 22.104'ü sunmuştur.

KUB 36.64 (Bo 3114) ile ilgili olarak da "A Nüshasına birleşen tablet parçaları" adlı kısmın b maddesine bakılabilir.

A nüshası, Öy. II ile ilgili bazı notlar:

F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 478 vd.'da sunduğu, KUB 36.67 Öy. II'ye ait transkripsiyonu Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde bulunan tablet ile karşılaştırdığımızda ortaya çıkan bazı sonuçlar şöyledir (aşağıda satır sayılarından sonra verilen transkripsiyonlar F. Pecchioli Daddi'ye ait transkripsiyonlardır):

a) 9' *[gi-im-r]i²-ya-kán* şeklinde yapılan tamamlama, tabletin baş kısmına sığmamaktadır ve buradaki kırık parantez içinde sadece iki işaretin sığacağı kadar boşluk bulunmaktadır.

b) 11' *[hu-u-]da-a-ak* : H.G. Güterbock, *ZA 44 NF 10* (1938), s. 84'de bu kısmı "[hu-*da-a-ak*" olarak tamamlamıştır. Tabletteki yer durumuna göre, *[hu-u-]da-a-ak* tamamlaması daha uygundur.

c) 21' ^m*Gur-pa-a-ra-an-za-ḫa-[aš n]u-uš-ši-kán GI-aš* : Kırık parantez içinde yer alan boşluğa gerek yok, zira tabletin kopyasında burada görülen karalama, tabletin bu kısmında var olan çatlağın oluşturduğu mesafedir ve hafif dökülmeden dolaydır. Sonuçta bu kısımda mesafe olmaksızın, 21'. satırın transkripsiyonu şöyle yazılmalıdır: ^m*Gur-pa-a-ra-an-za-ḫa-[aš n]u-uš-ši-kán GI-aš*.

d) 23' ^{LÜ}*GURUŠ-ṛza[?]* : H.G. Güterbock, *ZA 44 NF* (1938), s. 86'da, ^{LÜ}*KAL* olarak yazmıştır. Orijinal tablet ile yapılan karşılaştırmada, kopyada yine kırık şeklinde belirtilen karalamanın aslında, çatlağın oluşturduğu mesafe olduğu tespit edildi. *GURUŠ* işaretinin sonunda normalde bulunan üst üste iki dikey de, çatlağın oluşturduğu mesafeden dolayı önündeki iki dikeyden biraz uzaklaşmıştır. Dolayısı ile transkripsiyon, "-ṛza[?]" olmaksızın "^{LÜ}*GURUŠ*" olarak yapılmalıdır.

e) 23' *ši-ši-ya-u-wa-an-zi* : Tablet üzerinde, baştaki "ši" çok hafif silinmiş olmasına rağmen açık bir şekilde okunabilmektedir⁴⁶.

f) 24' ^m*Im-pa-a-ak-ru-uš[]ša-aš-ti*: Kırık parantez içindeki boşluğa gerek yok, çünkü bu kısımda, tabletin çatlamasından kaynaklanan bir mesafe var; kopyada bu çatlak kırık gibi yapılmış. Bu nedenle de kopyada görülen bir kırık değil, çatlamadan kaynaklanan mesafedir. Bu durumda, mesafenin ortadan kaldırılıp, transkripsiyonun da şöyle yapılması gereklidir: ^m*Im-pa-a-ak-ru-uš ša-aš-ti*.

g) 27' *na-at¹-kán* : -at işareti yerine kâtip, yanlışlıkla -ap işaretini yazmıştır.

h) 30' ... *k[u-(?) / t[e-(?)* : H.G. Güterbock'un *ZA 44 NF 10* (1938), s. 86, d.not 4'de belirttiği gibi iki değil, üç yatay ile başlayan işaretin, ortasındaki yatayın diğerlerine göre daha içeride olmasından dolayı, "k[u" olmalıdır.

ı) 35' -]šu-uš ^{I^{NU-TUM}} AN.B[AR(?) : H.G. Güterbock, *ZA 44 NF 10* (1938), s. 86'da, bu kısmı, "[. . . .]-tu(?)-uš ^{I^{NU-TUM}} AN x[. . .]" olarak transkripsiyon yapmıştır. Öncelikle "-tu(?)" olarak okunan işaret "-šu-"dur ve ^{I^{NU-TUM}} yerine ^{I^{NU-TUM}} olmalıdır.

⁴⁵ P. Cornil, "Textes de Boghazköy, Liste des lieux de trouvaille", *BCILL 36: Hethitica VII* (1987), s. 36.

⁴⁶ Krş. H.G. Güterbock, *ZA 44 NF 10* (1938), s. 86; H.G. Güterbock-H.A. Hoffner-Theo P.J. van den Hout, *The Hittite Dictionary*, Vol. Ş, Fas. 1. 2002, s. 19.

Gurparanzah destanında yer alan isimler:

a) *Gurparanzah* şahıs adının geçtiği metin yerleri⁴⁷: (kelimenin bulunduğu tablet parçalarının altı çizilmiştir)

N.-Akk.] ^m Gur-pa-ra-an-za- <i>hi-iš</i>	KUB 17.9 I 12
	^m Gur-pa-ra-an-za- <i>hu-uš</i>	KUB 17.9 I 17
	^m Gur-pa-ra-an-za- <i>hu</i>	KUB 17.9 I 20
	^m Gu]r ^r -pa ^r -ra-an-za- <i>hu</i>	KUB 17.9 I 24
	^m Gur- ^r pa ^r -ra-an-za- <i>hu</i>	KUB 17.9 I 29
	^m]r ^r Gur-pa-ra-a ^r -a[n-	KUB 17.9 IV x+1
	^m Gur-pa-ra-an- ^r za ^r [-	KUB 36.67 III 21'
	^m Gur-pa-[a-ra-an-za-	KUB 36.67 II 5'
	^m Gur-pa-a-ra-an-za- <i>hu-uš</i> [KUB 36.67 II 10'
	^m Gur-pa-a-ra-an-za- <i>hu-un</i>	KUB 36.67 II 16'
	^m Gur-pa- ^r a-ra-an ^r -za- <i>hu</i>	KUB 36.67 II 19'
	^m Gur-pa-a-ra-an-za- <i>ha-aš</i> [aš	KUB 36.67 II 21'
	^m Gur-pa-a-ra-an-za- ^r ha-aš-ša ^r	KUB 36.67 II 25'
	^m Gur-pa-a-ra-an-zi- <i>hu</i>	KUB 36.67 II 30'
	^m Gur-pa-ra-an-za- <i>hu-uš</i>	<u>KBo 22.98</u> 3'+KUB 36.67 I
	^m Gu]r-pa-ra-an-za- <i>hu</i>	<u>KBo 22.98</u> 8'+KUB 36.67 I
	^m Gur-pa-ra-an-zi- <i>hu-un</i> ⁴⁸	KBo 22.96 6'
	^m Gur-pa-ra-a]n-za- <i>hu-uš</i> ⁴⁹	<u>KBo 26.104</u> 4'+ KUB 36.67 I
D.-L.	^m Gur-pa-r]a-an-za- <i>hu-i</i> ⁴⁹	<u>KBo 26.104</u> 6'+ KUB 36.67 I

KUB 36.67 II. sütun, 10', 16', 19', 21', 25', 30'. satırlarda ^mGur-pa-a-ra-an-za-... şeklinde sesli harfin uzun yazılışı (-pa-a-) söz konusu iken, KUB 36.67 + KBo 22.98 I 3' ve 8'. satırlarda ^mGur-pa-ra-an-za-... olarak -a- uzatmasız yer almaktadır; yani bu durumda KUB 36.67 I. sütunda ^mGurparanzah şahıs adı, -a- uzatmasız yazılmış iken, KUB 36.67 II. sütunda sesli harfin uzun (-pa-a-) yazılmış olduğu görülür. Buna göre, KUB 36.67 I. sütununa ait indirekt bir parça olduğu için, KBo 26.104 4'. satırı, ^mGur-pa-ra-a]n-za-*hu-uš*, KBo 26.104 6'. satırı ^mGur-pa-r]a-an-za-*hu-i* olarak -a- uzatmasız ve KUB 36.67 II 5'. satırı ^mGur-pa-[a-ra-an-za- biçiminde (sesli harfin uzun yazılışı “-pa-a-”) tamamlamak yanlış olmayacaktır. KUB 17.9 I 12, 17, 20, 24, 29. satırlarda ^mGur-pa-ra-an-za-... şeklinde -a- uzatmasız bulunurken, KUB 17.9 IV x+1'de ^m]r^rGur-pa-ra-a^r-a[n- olarak sesli harfin uzun yazılışı (-ra-a-) söz konusudur; yani KUB 17.9 nolu metinde de, I. sütunda ^mGurparanzah şahıs adı -a- uzatmasız yazılmış iken, IV. sütunda sesli harfin uzun (-ra-a-) yazılmış olduğu görülür.

Ailanuwa ülkesi kralı olan Gurparanzah'ın, isminin anlamı hakkında bilgi için s. 2'de, 4 nolu maddeye bakılabilir.

⁴⁷ Bkz. E. Laroche, *Les Noms des Hittites*, s. 100; daha geniş bilgi için bkz. M. Salvini, *SEL* 8 (1991), s. 176-177.

⁴⁸ Tml. için bkz. H.A. Hoffner, *BiOr* 33 (1976), s. 336. ,

⁴⁹ E. Laroche, “Les Noms des Hittites: Supplément”, (1981) s. 23'de, sadece “KBo 26.104 (fragm.)” şeklinde satır numarası verilmeden yazılmıştır.

G. Wilhelm⁵⁰, Hurri mitolojisinde önemli bir yeri olan avcı karakterinin temsilcileri olarak, Gurparanzah ve Kešši'yi görmektedir.

b) *İmpakru* şahıs adının geçtiği metin yerleri⁵¹:

N.	^m]Im-pa-a-ak-ru-uš	KUB 36.67 II 7'
	^m Im-pa-a-ak-ru-uš [KUB 36.67 II 13'
	^m Im-pa-a-ak-ru-uš[KUB 36.67 II 24'
	^m Im-pa-]a-ak-ru	KUB 36.67 III 3'
	^m Im-pa-a-]rak ⁷ -ru-uš-kán	KUB 36.67 III 10'
	^m Im-pa-a-ak-ru- ⁷ uš ⁷	AnAr 12164+KUB 36.67 III 12'
	^m Im-pa-a]k-ru-u[š ⁵²	KBo 26.104 x+1 (+) KUB 36.67 I
	[^m Im-pa-a-ak-r]u ⁵³	KUB 36.67 III 19'

KUB 36.67 II 7', 13', 24'; III 3', 12'. satırlarda ^mIm-pa-a-ak-ru-... şeklinde sesli harfin uzun yazılışı (-pa-a-) söz konusudur. Bu durumda, KUB 36.67 III 10'. satırı ^mIm-pa-a-]rak⁷-ru-uš-kán ve KUB 36.67 III 19'. satırı ^mIm-pa-a-ak-r]u şeklinde (sesli harfin uzun yazılışı "-pa-a-") tamamlamak yine yanlış olmayacaktır. Yukarıda Gurparanzah şahıs adının, KUB 36.67 I. sütununda belgelendiği bütün satırlarda -a- uzatmasız olarak yer almasına dayanarak, KUB 36.67 I. sütuna indirekt birleşen, KBo 26.104 x+1'deki *İmpakru* adını da ^mIm-pa-a]k-ru-u[š biçiminde tamamlamak mümkündür.

H.G. Güterbock⁵⁴, *İmpakru* ile ilgili olarak şunları belirtmiştir: “*İmpakru*, Gurparanzah'ın rakibi değildir; burada 60 kral ve 70 kahramanın da bulunduğu, birlikte hareket eden iki kişi söz konusudur. *İmpakru*'nun Akad kralı olup olmadığı belli değildir. Eğer öyleyse, *İmpakru*, Gurparanzah ile birlikte hasım kral ve kahramanları yener ve zaferden sonra onlarla birlikte Akad şehrine geri döner; eğer *İmpakru*, Akad kralı değilse, o zaman müttefiklerinin yardımıyla şehri alır ve fatih olarak şehre girer. Bu ikinci olasılık *İmpakru*'nun, Akad devleti tarafından ortadan kaldırılan Gutium hanedanının ilk kralı olabileceğini akla getirmektedir; kral listesinde *Im-bi-a* olarak verilmiştir. *Imbia*'nın bu kral adının kısaltılmış bir formu olarak kabul edildiğinde, bu kral ile *İmpakru*'nun aynı kişi olabileceği ve Hurriler zamanında, Gutealılar tarafından Akad'ın fethini hatırlattığı sonucu ortaya çıkmaktadır, ancak bütün bunlar tahminden öteye geçmemektedir.”

F. Pecchioli Daddi, “From Akkad to Hattuša”, s. 492 vd.'daki *İmpakru* hakkındaki notu şöyledir: “Şu anda bu mite ithaf edilebilecek Hurrice bölümlerin ya da içinde Gurparanzah'tan ve Akad krallarının isimlerinin çok iyi bilindiği Hurri dünyasında adı doğrulanamayan Akad kralı *İmpakru*'dan bahsedilen bölümlerin eksikliği, Gurparanzah hakkında bize ulaşan metnin orijinali Hurri dilinde yazılan bir eserin Hititçe çevirisi olma ihtimalini imkansız kılar.” Yazar, a.g.e. s. 493 vd.'da, “reconstruction” başlığı altında, KUB

⁵⁰ G. Wilhelm, *Grundzüge der Geschichte und Kultur der Hurriter*. Darmstadt 1982, s. 87 ve aynı yazar, *The Hurrians*. Warminster 1989, s. 62.

⁵¹ Bkz. E. Laroche, *Les Noms des Hittites*. Paris 1966, s. 79.

⁵² Tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, “From Akkad to Hattuša”, s. 483.

⁵³ E. Laroche, a.g.e. s. 79'da, *İmpakru*'nun geçtiği metin yerleri arasında bu satırı da vermiştir.

⁵⁴ H.G. Güterbock, *ZA 44 NF 10* (1938), s. 89.

36.67 Öy. II (şu an için Ay. III) kısmında, “Akad kralı İmpakru’nun yerine geçecek bir oğlu yoktur” cümlesinde, İmpakru’dan Akad kralı olarak bahsetmektedir.

İmpakru, Gurparanzah destanı ile ilgili tablet ve tablet parçalarında direkt “Akad kralı” olarak yer almamaktadır. Fakat A nüshasına, AnAr 12164’ün birleşmesi sonucunda, Ay. III 12’-14’. satırlar arasında, “İmpakru, [alt]mış kral yetmiş kahramana şöyle dedi: “Bakın! ...” cümlelerinden, onun söz konusu kişileri toplayarak onlara hitap ettiği görülmektedir; bu da demektir ki, İmpakru yetki sahibidir. Diğer bir örnek olarak da, A nüshası, Ay. III 18’-19’. satırlarda, “Ešiad[ali], efendim [Impakru]’[ya]⁵⁵ şunu de[di]:” cümlesinde, “EN-YA = efendim” şeklindeki unvan da İmpakru’nun önemli bir şahsiyet olduğunu doğrulamaktadır.

c) *Eni-adali* şahıs adının geçtiği metin yerleri⁵⁶:

N. ^mE-ni-a-da-liš KUB 36.67 III 16’

d) *Eši-adali* şahıs adının geçtiği metin yerleri⁵⁷:

Stf. ^m]E-ši-a-da-li KUB 36.67 III 17’

N. ^mE-ši-a-d[a-liš] KUB 36.67 III 18’

e) *Tatizuli* şahıs adının geçtiği metin yerleri:

Stf. ^mTa-ti-zu-li⁵⁸ KUB 36.67 II 29’

N. ^mTa-ti-zu-li-riš⁷ KUB 36.67 II 33’

f) *Akkade* şehir adının geçtiği metin yerleri⁵⁹:

Dir. ^{URU}Ag-ga-ta KUB 36.67 II 12’

[^{URU}]Ag-ga-ta KUB 36.67 II 13’

Abl. ^{URU}A-ag-ga-ta-az-za KUB 17.9 I 31

^{URU}Ak-] ⁶⁰ka-ta-az-za KUB 17.9 I 7

Stf. ^{URU}A-ag-ga-dè KUB 17.9 I 11

^{URU}Ag-ga-dè KUB 17.9 I 15

J. Oates, Babil (çeviren F. Çizmeli) (2004) s. 33’de “Agadeli Sargon ve ardılları” başlığı altında şunları yazmaktadır: “M.Ö. 2334 dolaylarında Sargon, bir saray ayaklanması ile tahtı ele geçirmiş gibi görünmektedir. Çok gıpta edilen “Kiş Kralı” unvanını aldıysa da, Sargon’un bu kentte oturduğu kuşkuludur –en azından, Kral Listesi, Ur-Zababa’dan sonra Kiş için beş “kral” vermektedir. Sargon’un yeni başkenti Agade’yi ne zaman kurduğu bilinmemektedir, ama hanedanı, konuştuğu dil ve yaşadığı ülke adını kesinlikle bu kentten

⁵⁵ Bu kısım ile ilgili açıklama için bkz. d. not 18.

⁵⁶ Bkz. E. Laroche, *Les Noms des Hittites*, s.53.

⁵⁷ Bkz. E. Laroche, *Les Noms des Hittites*, s. 53.

⁵⁸ E. Laroche, *Les Noms des Hittites*, s. 182’de, Stf. olarak sunulmuştur; H.G. Güterbock, *ZA 44 NF 10* (1938), s. 88’de, D.-L. olabileceğini de belirtmektedir.

⁵⁹ Diğer metin yerleri için bkz. G.F. del Monte- J. Tischler, *Die Orts- und Gewässernamen der hethitischen Texte*. 1978, s. 3 vd.; G.F. del Monte, *Die Orts- und Gewässernamen der hethitischen Texte Supplement*. 1992, s. 1 vd.

⁶⁰ Tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, “From Akkad to Hattuša”, s. 484.

almıştır. Kiş veya Babil yakınlarında olan Agade'nin yerini tam olarak bilemiyoruz. Sonraki Babil kentinin sınırları içinde bir yerde bile olabilir.”

g) *Ailanuwa* şehir adının geçtiği metin yerleri⁶¹:

URU	<i>A-i-la-nu-wa</i>	KUB 17.9 I 23; 36.67 III 14'
URU	<i>A-i-la-]nu-wa</i> ⁶²	KUB 36.67 III 5'
URU	<i>A-i-la-]nu-wa</i> ⁶³	<u>KBo 26.104 3'</u> (+) KUB 36.67 I

G.F. del Monte - J. Tischler, *Die Orts- und Gewässernamen der hethitischen Texte* (1978) s. 3'de, "Hurri bölgesinde" şeklinde bir açıklama yapmıştır. F. Pecchioli Daddi'nin⁶⁴ bu konudaki düşünceleri ise şöyledir: "Mitte bahsedilen hanedanlığı saptamak mümkün değilse de, ilgili alanın büyüklüğü göz önüne alındığında (Doğu Anadolu, Yukarı Mezopotamya), Dicle ırmağının yukarı kısımlarına yakın, yukarı Habur'un dağ eteklerinde yerleşmiş, Kuzey Mezopotamya'daki bir hükümdarlığı düşünmek makul görünüyor, ki bu hükümdarlığın merkezinde Tell Mozan/Urkiş, Tell Brak/Nagar, Tell Barri/Kaḫat, Tell Leilan/Şehna/Apum/Şubat-Enlil bulunmaktadır. Sadece bu destanın nüshalarında belgelenen ve gerçekten Hitit kültürü ile bağlantılı olduğu hipotezini göz önüne alırsak, Gurparanzah'ın kral olduğu şehir olan Ailanuwa'nın bu bölge olabileceği var sayımı ortaya çıkar (şehrin adı, Alilenum'daki ilk -l'nin çıkarılması ve kelimenin sonuna -(u)wa eklenmesi ile oluşur). Tell Leilan'da bulunan tabletlerin belirttiğine göre Djebel Sinjar ve Habur düzlükleri arasındaki alanda bulunur ve burayı paleo Babil döneminde Masum-atal isimli bir Hurri hükümdarı yönetmiştir."

h) *Nuadu*, URU "şehir" veya KUŞ "deri" determinatifi ile geçtiği metin yeri⁶⁵:

<i>Nu-u-a-du</i>	KUB 17.9 I 16
------------------	---------------

i) *Aranzaḫi* nehir adının geçtiği metin yerleri⁶⁶:

N.	^{ID} <i>A-ra-an-za-ḫa-aš</i>	KUB 17.9 I 14, 19
	^{ID} <i>A-ra-an-za-ḫu-uš</i>	KUB 17.9 I 34
A.	^{ID} <i>A-ra-an-za-ḫa-an</i>	KUB 17.9 I 37
Stf.	^{ID} <i>A-ra-an-za-ḫi</i>	KUB 17.9 I 26
Unvollst.	^{ID} <i>A-ra-an-z[a-</i>	KUB 17.9 I 40

⁶¹ Bkz. G.F. del Monte- J. Tischler, *Die Orts- und Gewässernamen*, s. 3.

⁶² Olası tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Ḫattuša", s. 483.

⁶³ Olası tml. için bkz. F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Ḫattuša", s. 483.

⁶⁴ F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Ḫattuša", s. 493.

⁶⁵ H.G. Güterbock, Kumarbi Efsanesi (Çeviren S. Alp), TTKY VII, No. 11 (1945), s. 68'de, bu kısım, "[Ve o,] Nuadu şehrini yaptı"; A. Ünal, TUAT III/4 (1994), s. 853'de, "Es geschah in der Stadt Nuadu..."; F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Ḫattuša", s. 485'te, "[Now] it has gone (lit.: made) to Nuadu" olarak tercüme edilmiştir. G.F. del Monte- J. Tischler, *Die Orts- und Gewässernamen*, ve G.F. del Monte, *Die Orts- und Gewässernamen. Supplement*, de bu şehir adı yer almaktadır. O. Soysal'ın önerdiği KUŞ "deri" determinatifi olması durumunda, J. Black-A.George-N. Postgate, *A Concise Dictionary of Akkadian*. Oxford 2000, s. 259'da yer alan, *NŪTU* "a leather bag" (bir deri çanta) olasılığı bulunmaktadır.

⁶⁶ Diğer metin yerleri için bkz. G.F. del Monte- J. Tischler, *Die Orts- und Gewässernamen*, s. 524 vd.

G.F. del Monte - J. Tischler, Die Orts- und Gewässernamen der hethitischen Texte (1978) s. 525'de, Hurrice olan bu ad hakkında, "Dicle veya Murat Suyu'nun adı" şeklinde bir açıklama vardır.

Gurparanzah destanı ile ilgili şimdiye kadarki yayınlar şöyledir:

H.G. Güterbock, ZA 44 NF 10 (1938), s. 84-90'da, KUB 36.67 nolu metnin II 5'-35' satırlar arasının transkripsiyon, tercüme ve yorumunu yapmıştır. Yine H.G. Güterbock, Kumarbi Efsanesi (Çeviren S. Alp), TTKY VII, No. 11 (1945), s. 68'de, KUB 17.9 I 14-22. satırlar arasının tercümesini vermiştir. A. Ünal, TUAT III/4 (1994), s. 852-853'de, KUB 36.67 II 10'-32' ile KUB 17.9 I 7-39. satırlar arasının tercümesini sunmuştur. Son olarak da, F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 478 vd.'da, KUB 36.67 II 3'-38' ve III x+1- 25'. satırlar arasının transkripsiyon, tercüme ve yorumunu; KBo 22.98 ve KBo 26.104'ün transkripsiyonunu; KUB 17.9 I ve IV'ün transkripsiyon, tercüme ve yorumunu sunmuştur. Ayrıca aynı yazarın, a.g.e. s. 488 vd.'da, "Other fragments (?)" (Diğer Fragmanlar (?)) başlığı altında KUB 36.64 ve KBo 22.70 nolu metinlerin transkripsiyonlarını verip, kısaca tablet parçalarının yorumuna değindiğini görmekteyiz. Aynı zamanda Gurparanzah destanına kısaca değinen bazı araştırmacılar da yer almaktadır⁶⁷.

E. von Schuler, Wörterbuch der Mythologie, Band I (1965) in "Kleinasien die Mythologie der Hethiter und Hurriter", s. 149'da şöyle açıklama yapmaktadır: "Masallar veya efsanelerde (örn., Appu veya Gurparanzah) dinsel bir çekinme ile tanrıların müdahalesi anlatılır. Kâtip veya eser sahibinin isimleri çok defa belirtilmesine rağmen, mitosunu oluşturan eserin yazarının veya meydana getirenin adının verilmemesi bununla ilişkilidir. Illuyanka mitosunun iki metnini derleyen rahibin isminden bahsedilmesi ise bir istisnadır." Yazar, a.g.e. s. 152'de, mitlerin, dinî belgeler olarak değerini kabul etmek gerektiğini belirtmektedir.

Destanın amacı ve zamanı hakkında bazı notlar:

S. Koşak, Konkordanz der hethitischen Keilschrifttafeln 0.6'da (www.hethiter.net), CTH 362 altında, KUB 36.67'nin zamanı yeni Hititçe olarak verilmiştir. A nüshasına yeni birleşen parça ile Ay. III 14'. satırda ilk defa belgelenen, "a-ut-ti-ni-wa" yazımındaki Prs. Pl. 2. ekini, -tini'nin "Yeni Hititçede" kullanılmasına dair diğer örnekler ile birlikte göz önüne aldığımızda (bkz. s. 6), Gurparanzah destanının yeni Hitit döneminde kaleme alındığını gösteren diğer bir ip ucu olarak karşımıza çıkmaktadır. E. Neu - C. Rüster⁶⁸, Yeni Hititçenin tarihini M.Ö. 1380'den itibaren başlatmaktadırlar.

F. Pecchioli Daddi⁶⁹, konu ile ilgili şöyle bir açıklamada bulunmaktadır: "Antik döneme kadar Anadolu'da çok iyi belgelenmiş metin tipolojisi ile uğraşmaktayız. Bu epik hikâyeye, Zalpa hakkındaki metin ve genç çoban hikâyesi ile bazı yönlerden benzerlikler gösterir. Bununla birlikte, bu kompozisyonların bağlantılı oldukları eski bir çağda yazılmış Hitit krallık ve hanedanlık devri orijinleri ile karşılaştırıldığında, Gurparanzah hikâyesi ile ilgili tabletlerin, bunların daha eski bir çağda kaleme alınmış orijinal olanlardan alındığını

⁶⁷ A. Dinçol, *Anadolu Uygarlıkları* 1 (1982), s. 108; G. Beckman, RIA VIII, 7/8 (1997), s. 572 ; H.A. Hoffner, *BiOr* 33 (1976), s. 336; H.C. Melchert, *JCS* 50 (1998), s. 48.

⁶⁸ E. Neu - C. Rüster, "Zur Datierung hethitischer Texte", *Fs H. Otten* (1973), s. 222.

⁶⁹ F. Pecchioli Daddi, "From Akkad to Hattuša", s. 492.

düşünmemize yol açacak (paleografik ve linguistik açıdan) hiçbir veri sunmadığı görülmüştür.

Bu yüzden eser oldukça iyi işlenmiş, konuların orijinalinden farklılaşmasından oluşan, Hattuşalı kâtiplerin geç imparatorluk döneminde etiolojik nitelikli bir Hurri mitine, edebî bir form vermek için uyarladıkları farklı geleneklerdeki hikâye motiflerini içeren bir çalışma olarak gözükmektedir. Eser sadece sözlü geleneklere sadık kalmıştır.”

Destanın içeriği:

F. Pecchioli Daddi'nin⁷⁰ içerikle ilgili açıklamaları şöyledir: “Tabletlerden elde edilen bilgilere göre, olayların sırası şöyledir: Genç Gurparanzah, Akad kralı İmpakru tarafından düzenlenen bir av partisinde, kırlardaki vahşi hayvanları öldürerek cesaretini gösterir. İmpakru, onu onurlandırarak şehrine kabul eder ve onu damadı olarak seçer. Akad'daki düğün ziyafeti sırasında, Gurparanzah okçuluk yarışında herkesi yenerek ustalığını bir kere daha gösterir ve İmpakru tarafından seçilmesinin haklılığını kanıtlar. Daha sonra düğün alayı, Gurparanzah'a, kendisini yatak odasında bekleyen geline giderken eşlik eder, fakat gelin, ona verilmesi gereken çeyizi alana kadar gerdeğe girmeyi ve kocasını izlemeyi reddeder. Bu durumdan haberdar olan İmpakru, karısından daha zayıf görünen damadına karşı oldukça eleştirel bir tavır takınır. Gurparanzah ümitsizce ağlar ve bu durumu nasıl çözeceğini bilemez. Yardım, onun tanrısı ve koruyucusu olan Aranzah nehrinden gelir, Aranzah, insanlığın kaderinin bağlı olduğu kader tanrıçalarına ve ana tanrıçaya öğüt almak için gider.”

F. Pecchioli Daddi⁷¹, Gurparanzah destanı ile ilgili olarak s. 493 vd.'da, “reconstruction” başlığı altında ise şunları belirtmiştir: “Yukarıdaki yorumlara dayanarak, bu kompozisyonun planını KUB 36.67'nin ön ve arka yüzlerini ters yüz ederek bir sıralama yapmak olasıdır:

-KUB 36.67 Öy. I (şu an için Ay. IV) –kayıp: [Giriş, konunun tanıtımı ve hikayenin başlangıcı]

-KUB 36.67 Öy. II (şu an için Ay. III) –eksik: Akad kralı İmpakru'nun yerine geçecek bir oğlu yoktur ve bir damat arayışına girer; emrindeki çoğunluğu Hurrili olan (bkz. Eşiadali ve Eniadali isimleri) 60 kral bununla ilgilenir. Onlar, diğer 70 genç adamları ilerleyen Ailanuwa kralı Gurparanzah'a da haber verirler.

-KUB 36.67 Ay. III (şu an için Öy. II): Talipler, Akad'da bir araya gelir ve İmpakru ile birlikte Gurparanzah'ın koruyucusu ve ona ismini verdiği tanrısı olan Aranzah nehrinin kenarında bir ava katılırlar; nehrin yardım ettiği Gurparanzah yetenekleri sayesinde fark edilir ve İmpakru, onu kendisine damat olarak seçer. Av dönüşünde, Akad'da düzenlenen bir ziyafette Gurparanzah, okçuluk yarışmasında diğer bütün adamları (60 kral ve 70 genç adam) yenerek tekrar yeteneklerini gösterir. Kutlamaların sonunda ona, çok büyük saygı gösterilir ve gerdek yatağına kadar kendisine eşlik edilir. Fakat genç kadın Tatizuli, babasından, gelin ile damadın bağımsız olmalarını ve kendi hakimiyetlerini kurmalarını sağlayacak çeyizi alana kadar gerdeğe girmeyi ve kocasını takip etmeyi reddeder.

-KUB 36. 67 Ay. IV (şu an için Öy. I): kayıp: [Kayınpederine olan sadakati ile hanımına olan özlemi arasında kalan Gurparanzah sonunda, Akad'da kayınbabasının

⁷⁰ F. Pecchioli Daddi, “From Akkad to Hattuša”, s. 491.

⁷¹ F. Pecchioli Daddi, “From Akkad to Hattuša”, a.g.e.

yanında kalmaya karar verir. Karı koca birbirinden ayrılır, Gurparanzah şehirde kalırken, kadın yardım dilemek için kocasının koruyucusu Aranzah nehrine gider].

-KUB 17.9 Öy. I : Aranzah nehri, iki genç insana yardım etmek üzere arabuluculuk rolü üstlenir; ilk olarak meseleyi anlatması için kadınla konuşur ve daha sonra Gurparanzah'ın bulunduğu Akad şehrine gider. Nehir, Gurparanzah'ı, maiyetindeki genç erkekler tarafından çevrelenmiş olarak göz yaşları içinde bulur ve ona yardımcı olacağı sözünü vererek rahatlatır. Daha sonra genç adam üzüntüsünden bahseder. Nehir, sonra tavsiye için ana tanrıçaya ve oradan da birlikte kader tanrıçalarına gider. Kader tanrıçaları, nehri, saray misafirperverliğindeki kurallara uygun olarak ağırlarlar.

-KUB 17.9 Öy. II- Ay. IV- kayıp: [Tanrıçalar, iki genç arasındaki problemi çözmek için bir yol bulur ve gerdeğe girme gerçekleşir. Anne ve babaya ait mirası sahiplenecek bir erkek çocuk doğar ve güçlü bir saltanatın hükümdarı olur].”

Gurparanzah destanına ait tabletin A nüshası üzerinde, ön yüz ve arka yüzü kesinleştirmek için, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde yaptığımız karşılaştırmanın sonucu şöyledir: Öncelikle KUB 36.67'nin kopyasında belirtilen sıralama doğrudur. Öy. II 22'. satırın sonunda sağ kenara taşan “-ta-ri” işaretlerini görmekteyiz; tabletin diğer tarafında aynı hizada ise Ay. III 6'. satır yer almaktadır. Ay. III 6'. satır, düz bir şekilde yazılmış iken, sağ kenara taşan “-na-an-ni” işaretlerini kâtip yazarken hafif aşağıya doğru, Öy. II 22'. satırdan sağ kenara taşan “-ta-ri”nin altına gelecek şekilde sağ kenara yazmıştır. Bu da demektir ki, şu anki Öy. II, Ay. III'den önce yazılmıştır ve Öy. II'nin sağ kenarında yazı vardır; bu yüzden de kâtip Ay.'den sağ kenara taşan işaretleri, Öy.'den taşan ve daha önce yazdığı işaretlerin altına gelecek şekilde yazmıştır (bkz. KUB 36.67 (Bo 2865) sağ kenar fotoğrafına).

Destanın içeriğinin tam anlamı ile anlaşılabilmesi için, tamamlanması gereken hâlen eksik parçaların var olduğu gerçeğini göz önünde bulundurarak, tarafımızdan yapılan direkt veya indirekt birleşen tablet parçaları ile Gurparanzah destanını şöyle özetlememiz mümkündür: A nüshasında, I. sütun olarak nitelendirdiğimiz, birisi direkt, diğeri indirekt olarak birleşen baş kısımları kırık her iki tablet parçasında, yemek yemek, yayların istenmesi ve atış nişanları söz konusudur; şahıs isimlerinden, bir satırda İmpakru ve dört satırda da Gurparanzah yer almaktadır. Fakat bu parçaların baş kısımlarının kırık olmasından dolayı tam olarak anlaşılabilirlik söz konusudur ve bir parçanın da, I. sütuna ait olduğu yerin kesin olarak tespit edilememesinden kaynaklanan bir belirsizlik ile şimdilik I. sütunda yer alan satırları bir sıraya koymak mümkün değildir. Fakat yine de, indirekt birleşen KBo 26.104'ün, direkt birleşen KBo 22.98'in üst kısımlarında bir yerde olabileceğine dair şöyle olası bir kanıt ileri sürebiliriz: KBo 26.104'ün sağ kenarında çok az korunabilmiş olan sütun çizgisi, KBo 22.98'e göre biraz daha incedir. Zira, kâtibin sütun çizgisini, inceden başlayıp aşağıya doğru kalınlaştırarak çizmesi biraz daha mantıklı görünmektedir.

II. sütunda, Gurparanzah, bir leopar ve bir ayı öldürür. İmpakru, altmış kral, yetmiş kahraman ve muhtemelen Gurpanzah ile Akad şehrine girer. İmpakru, kendisine damat olarak Gurparanzah'ı seçer ve bir ziyafet verir. Daha sonra yapılan okçuluk yarışmasında, Gurparanzah altmış kral, yetmiş kahramanı yener. İmpakru ve Gurparanzah yatmaya giderler. Gurparanzah'ın yatak odasına giden yola parfüm serpilmiş ve yol süslenmiştir. Tablet bu kısmının kırık olması yüzünden tam olarak anlaşılabilen, karısı Tatizuli ile yatak odasında aralarında geçen konuşma ve depo evinden bahsedilir; tabletin gerisi de kırıktır.

III. sütunda, AnAr 12164 nolu parça ile tamamlanan kısımda, İmpakru'nun altmış kral, yetmiş kahramana hitaben bir konuşması yer almaktadır: “Bakın! Ailanuwa ülkesi kralı *h.*'da bizi kendisine al[dı]. Bizim için de (bir) kadını erkeklığe ..[.]”. Burada ilk kez belgelenen, *h̄a-ak-h̄a-ri* kelimesinin anlamının bilinmemesi ve bundan sonraki cümlenin fiilinin ne olması gerektiği de kesin olarak belli olmadığından, metnin bu kısmının anlaşılması şimdilik pek mümkün değil görünüyor. Sonraki kırık olan cümlelerde, Eniadali ve Ešiadali isimleri yer alıyor. Devamında Ešiadali'nin, İmpakru'ya söylediği sözler metnin kırık olmasından dolayı anlaşılıyor. Daha sonra kadın ve Gurparanzaha, yetmiş kahramanı yemeğe, içmeye davet ederler. Tablet gerisi de kırıktır.

IV. sütunda, sadece 3 satırda korunabilmiş bazı işaret ile işaret kalıntıları yer almaktadır; bu nedenle mahiyeti bilinmemektedir.

Alt yazısına göre, ikinci tablet olan B nüshasının I. sütununda, başı ve sonu kırık olan 7 ve 11. satırlarda, Akad şehri bahsediliyor. Aranzah yani Dicle nehri bir kartal gibi uçar ve Akad' a girer. Nuadu'yu yapar⁷², merdivenin üstüne oturur. Etrafındaki kahramanlara derdini anlatan Gurparanzah için onlar dua ederler. Aranzah nehri, Gurparanzah'a feryadının nedenini sorar. Ailanuwa kralı Gurparanzah ile nehir arasındaki konuşma devam eder, ancak bu kısım kırık olmasından dolayı tam olarak anlaşılıyor. Daha sonra Aranzah tekrar bir kartal gibi uçar ve ana tanrıçaya gider. Kader tanrıçaları, Aranzah'ı görünce, ona yiyecek, içecek verirler. O da, tabletin devamının kırık olmasından dolayı tam olarak anlaşılıyor, fakat yedi kere, hem yedi hem de herhalde içti.

⁷² Nuadu hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. d. not 65.

KUB 36.67 (Bo 2865) Ay.

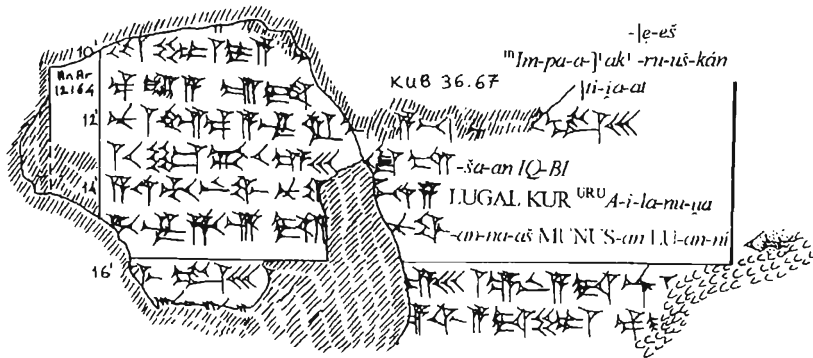
KUB 36.67 (Bo 2865)+AnAr 12164 Ay.

AnAr 12164

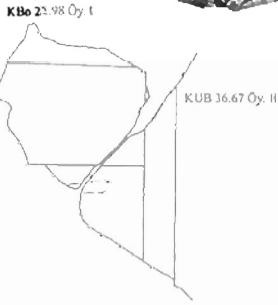
KUB 36.67 (Bo 2865)+AnAr 12164 Ay. III

KUB 36.67+AnAr 12164 Ay. III

KUB 36.67 (Bo 2865)+
KBo 22.98 (Bo 69/683)
(+)KBo 26.104 (1662/u) Öy.

KUB 36.67 (Bo 2865)+
KBo 22.98 (Bo 69/683) Öy. I

KUB 17.9 (Bo 631)
İstanbul Arkeoji Müzeleri'nde bulunan B nüshası